ISKLJUČIVA MJESNA NADLEŽNOST – PRAVNA KVALIFIKACIJA MERITUMA SPORA – ZAKAŠNJENJE U VRAĆANJU BRODICE NAKON PRESTANKA UGOVORA O NAJMU

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Rješenje br. Pž-1776/2026-2 od 5. svibnja 2026.
Sutkinja: Ana Cvitković

Tužitelj je naveo kako se spor koji je pokrenuo odnosi na stvarnopravni odnos nezakonitog i nepoštenog posjeda plovila, kao i na obveznopravni institut stjecanja bez osnove i izvanugovornu odgovornost za štetu koju je pretrpio zbog nezakonite i nepoštene uporabe tuđe (njegove) stvari u korist tuženika te, u širem smislu, izgubljenu dobit zbog uporabe plovila bez valjane pravne osnove. Smatrao je da je za odlučivanje u sporu isključivo mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u kojem je upisan brod. Pozivao se na primjenu odredbe čl. 57. st. 1. Zakona o parničnom postupku kojom je propisano da je, kad je u sporovima o pravu vlasništva i drugim stvarnim pravima na brodu te u sporovima iz zakupnih odnosa na brodu nadležan sud u Republici Hrvatskoj, isključivo mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u kojem je upisan brod. Sud je zaključio da je tužitelj pogrešno pravno kvalificirao svoj zahtjev pozivajući se na primjenu odredbi čl. 1120. Zakona o obveznim odnosima (uporaba tuđe stvari u svoju korist) i čl. 165. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (pravni položaj nepoštenog posjednika). Riječ je o sporu na koji se primjenjuje plovidbeno pravo, a na odnos stranaka trebalo je primijeniti odredbu čl. 673.g Pomorskog zakonika jer je tužitelj svoj tužbeni zahtjev temeljio na postojanju ugovornog odnosa iz ugovora o najmu brodice (čarter) i na navodnom zakašnjenju u vraćanju brodice nakon prestanka toga ugovora. Slijedom navedenog, sud je odlučio da nije postojala isključiva mjesna nadležnost suda na čijem se području vodi upisnik u kojem je upisana brodica.

Trgovački sud u Zadru donio je rješenje pod poslovnim brojem P-216/2025-12 od 6. ožujka 2026. godine kojim se oglasio mjesno nenadležnim za postupanje i odredio da će se po pravomoćnosti rješenja predmet ustupiti Trgovačkom sudu u Splitu kao mjesno nadležnom sudu. Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da je sud donio odluku primjenom odredbe čl. 673.g Pomorskog zakonika (*Narodne novine*, br. 181/2004, 76/2007, 146/2008, 61/2011, 56/2013, 26/2015 i 17/2019; u nastavku: PZ) i odredbe čl. 7. Zakona o područjima i sjedištima sudova (*Narodne novine*, br. 67/2018 i 21/2022).

Tužitelj je podnio žalbu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i bitne povrede odredaba parničnog postupka. U žalbi je naveo da je sud pogrešno zaključio kako je riječ o pomorskom sporu te da je pogrešno primijenio odredbe čl. 673.g PZ-a. Istaknuo je kako je, prema njegovu pravnom shvaćanju, riječ o stvarnopravnom odnosu nezakonitog i nepoštenog posjeda plovila, kao i o obveznopravnom institutu stjecanja bez osnove i izvanugovornoj odgovornosti za štetu koju je pretrpio zbog nezakonite i nepoštene uporabe tuđe (njegove) stvari u korist tuženika te, u širem smislu, o izgubljenoj dobiti zbog uporabe plovila bez valjane pravne osnove. Zbog toga je, prema njegovu mišljenju, isključivo mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u kojem je upisan brod. U ovom je slučaju riječ o brodici katamaranu koji je upisan u luci upisa P. koja se nalazi na području nadležnosti Trgovačkog suda u Zadru. Predložio je da se preinači pobijano rješenje i utvrdi mjesna nadležnost Trgovačkog suda u Zadru ili da se ukine pobijano rješenje i predmet vrati sudu na ponovno odlučivanje.

Tuženik je dao odgovor na žalbu u kojem je osporio sve žalbene navode te istaknuo da je tužitelj svoj zahtjev temeljio na postojanju ugovornog odnosa uređenog PZ-om i na navodnom zakašnjenju u vraćanju brodice nakon prestanka toga odnosa. Dakle, riječ je o sporu na koji se primjenjuje plovidbeno pravo. Predložio je da se žalba odbije i potvrdi pobijano rješenje.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (u nastavku: VTS) odlučio je da žalba nije osnovana. VTS je pobijano rješenje ispitao na temelju odredbe čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku (u nastavku: ZPP), u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava. Suprotno žalbenim navodima tužitelja, VTS je utvrdio da je prvostupanjski sud donio pravilnu i zakonitu odluku.

U obrazloženju svoje odluke VTS je istaknuo da u konkretnom predmetu ne postoji isključiva mjesna nadležnost suda na čijem se području vodi upisnik u kojem je upisana brodica katamaran (Trgovački sud u Zadru). VTS je smatrao da žalitelj pogrešno upućuje na primjenu odredbe čl. 57. st. 1. ZPP-a kojom je propisano da je, kad je u sporovima o pravu vlasništva i drugim stvarnim pravima na brodu i zrakoplovu te u sporovima iz zakupnih odnosa na brodu i zrakoplovu nadležan sud u Republici Hrvatskoj, isključivo mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u kojem je upisan brod, odnosno zrakoplov.

VTS je zaključio da je tužitelj pogrešno pravno kvalificirao svoj zahtjev pozivajući se na primjenu odredbi čl. 1120. Zakona o obveznim odnosima i čl. 165. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Istaknuo je da se na konkretni

prijepor između stranaka primjenjuje PZ jer je riječ o pomorskom sporu (plaćanju naknade za razdoblje od isteke ugovora do povrata broda). Prema pravnom shvaćanju VTS-a, na odnos stranaka trebalo je primijeniti odredbe glave II. PZ-a, odnosno odredbu čl. 673.g.

Prema čl. 7. Zakona o područjima i sjedištima sudova za rješavanje sporova koji se odnose na brodove i plovidbu na moru i unutarnjim vodama te sporova na koje se primjenjuje plovidbeno pravo, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno, mjesno je nadležan Trgovački sud u Splitu za područje Trgovačkog suda u Zadru.

VTS je zaključio da je prvostupanjski sud pravilno primijenio odredbe čl. 20. st. 2. i čl. 21. st. 1. ZPP-a, uz primjenu odredbe čl. 7. Zakona o područjima i sjedištima sudova u vezi s čl. 34.b t. 6. ZPP-a te ustupio predmet Trgovačkom sudu u Splitu kao mjesno nadležnom sudu. Slijedom navedenog, VTS je na temelju odredbe čl. 380. t. 2. ZPP-a u vezi s čl. 381. ZPP-a odbio žalbu tužitelja i potvrdio pobijano rješenje.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Summary:

EXCLUSIVE TERRITORIAL JURISDICTION: LEGAL CHARACTERISATION OF THE MERITS OF THE DISPUTE – DELAY IN RETURNING THE BOAT AFTER TERMINATION OF THE RENTAL CONTRACT

High Commercial Court of the Republic of Croatia
Pž-1776/2026-2, 5 May 2026

The plaintiff states that the dispute he initiated concerns the property-law relationship regarding the unlawful and bad-faith possession of a boat, the law-of-obligations concept of unjust enrichment, and non-contractual liability for damages suffered by the plaintiff due to the unlawful and bad-faith use of another person's (his) property for the defendant's benefit and, in a broader sense, lost profits resulting from the use of the boat without a valid legal basis. He considers that exclusive territorial jurisdiction to decide the dispute lies with the court within whose jurisdiction the register is maintained. He relies on Article 57, paragraph 1 of the Civil Procedure Act, which prescribes that in disputes concerning ownership rights and other rights in rem regarding a vessel, as well as disputes arising from vessel lease agreements, where a court in the Republic of Croatia has jurisdiction, the court in whose territory the register containing the vessel's entry is maintained has exclusive territorial jurisdiction. The court concluded that the plaintiff had incorrectly characterised his claim by invoking the provisions of Article 1120 of the Obligations Act and Article 165, paragraph 1 of the Act on Ownership and Other Property Rights. This is a dispute governed by maritime law, and the relationship between the parties is subject to Article 673.g of the Maritime Code, as the plaintiff bases his claim on the existence of a contractual relationship arising from a boat rental contract and on the alleged delay in returning the boat following the termination of that contract. Consequently, the court ruled that there is no exclusive territorial jurisdiction of the court within whose territory the register in which the small craft is entered is maintained.